

Joutsenmerkin kriteerit

Paino- ja kopiopaperit

lisämoduuli

Versio 4.6 • 22. kesäkuuta 2011 – 31. joulukuuta 2022

Pohjoismainen ympäristömerkintä

Sisällysluettelo

Joutsenmerkitty paino- ja kopiopaperi	3
Miksi valita Joutsenmerkki?	3
Mitä papereita voidaan Joutsenmerkitä?	3
Joutsenmerkin hakeminen	4
1 Ympäristövaatimukset	6
2 Laatu- ja viranomaisvaatimukset	7
Joutsenmerkin säännöt tuotteille	9
Kriteerihistoria	9

Liite 1. Paperin tiedot

Liite 2. Joutsenmerkityn paino- ja kopiopaperin markkinointi - poistettu

044 Paino- ja kopiopaperit versio 4.6, 28. kesäkuuta 2022

Tämä on käännös ruotsinkielisestä asiakirjasta. Ristiriitatapauksissa pätee alkuperäinen teksti.

Osoitteet

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen Pohjoismaisen ympäristömerkin – Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus. Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Suomi:

Ympäristömerkintä Suomi Oy
Urho Kekkosen katu 4-6 E
FIN-00101 HELSINKI
Puh.09 6122 5000
www.joutsenmerkki.fi
joutsen@ecolabel.fi

Ruotsi:

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-10064 STOCKHOLM
Puh: +46 8 55 55 24 00
www.svanen.se
info@svanen.se

Tanska:

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56
DK-9670 Løgstør
Puh: +45 72 300 450
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norja:

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 OSLO
Puh: +47 24 14 46 10
www.svanemerket.no
info@svanemerket.no

Islanti:

Þorræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Puh: +354 591 20 00
www.svanurinn.is
ust@ust.is

Tätä asiakirjaa saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismaainen ympäristömerkintä mainitaan.

Joutsenmerkitty paino- ja kopiopaperi

Joutsenmerkki on virallinen ympäristömerkki. Joutsenmerkitty paperi kuuluu tuoteryhmänsä vähiten ympäristöä kuormittaviin tuotteisiin ja Joutsenmerkki osoittaa, että tuote täyttää tiukat ympäristövaatimukset.

Paperin valmistuksen ympäristönkuormitusta arvioidaan tuotteen koko elinkaaren ajalta ja vaatimuksia asetetaan tuotannolle, käytölle ja jätteenkäsittelylle. Vaatimuksissa painotetaan valittujen raaka-aineiden käyttöä, ympäristölle vaarallisten kemikaalien vähäistä käyttöä, vesi- ja ilmapäästöjen vähäisyyttä sekä alhaista energiankulutusta.

Kriteereitä noudattamalla yksittäiset tuottajat voivat vaikuttaa kestäväen yhteiskunnan kehitykseen.

Joutsenmerkki kertoo resurssien tehokkaasta käytöstä sekä ympäristöä säästävien tuotantomenetelmien hyödyntämisestä. Pohjoismainen ympäristömerkintä on tarkastanut tuotteissa käytettävät raaka-aineet. Paperituotteet saavat sisältää vain ympäristön kannalta parhaita raaka-aineita.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Joutsenmerkin kriteerit sisältävät tasovaatimuksia. Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon.
- Ympäristökysymykset ovat monimutkaisia ja kysymyksiin paneutuminen voi viedä pitkän ajan. Joutsenmerkki on hyvä apu ympäristötyössä.
- Ympäristövaatimusten lisäksi Joutsenmerkki asettaa vaatimuksia tuotteen laadulle ja kierrätettävyydelle. Joutsenlupaa voidaan pitää laadun takeena.
- Joutsenmerkki kertoo julkisen ja yksityisen sektorin ostajille, että tuotteen valmistaja ottaa ympäristöasiat huomioon.

Mitä papereita voidaan Joutsenmerkitä?

Paino- ja kopiopapereiden tuoteryhmään kuuluvat seuraavat paperit:

Tuoteryhmä kattaa puupitoisen ja puuvapaan konvertoimattoman paino- ja kopiopaperin, jotka on valmistettu kemiallisesta ja /tai mekaanisesta massasta ja/tai uusiokuidusta, kirjoittamiseen, painamiseen ja kointiin.

Seuraavat kartongit, jotka on valmistettu kemiallisesta ja /tai mekaanisesta massasta ja /tai uusiokuidusta voidaan myös Joutsenmerkitä.

Kartongit: Homogeeninen sellukartonki SBB (Solid Bleached Board), SBS (Solid Bleached sulphate) ja SUB (Solid Unbleached Board)

Taivekartonki FBB (Folding Boxboard)

Keräyskuitukartonki WLC (White Lined Chipboard)

Vain paperi, jolla on yksiselitteinen kaupan nimi, voidaan merkitä. Samaa tuotenimeä ei voi käyttää sekä Joutsenmerkityssä paperissa ja paperissa, jolla ei ole Joutsenmerkkiä.

Tuoteryhmään eivät kuulu pehmopaperit, tiivispaperit, kahvinsuodattimet tai muun tyyppiset kartongit kuin edellä mainitut eikä voima- tai säkkipaperit.

Tätä kriteeriä voidaan käyttää myös Joutsenmerkittyihin painotuotteisiin käytettyjen paperien vaatimusten todentamiseen.

Joutsenmerkin hakeminen

Hakeminen ja maksut

Tietoa tämän tuoteryhmän hakemisesta ja maksuista saa Joutsenmerkin kotisivuilta, katso osoitteet sivulta 2.

Mitä vaaditaan?

Hakemus koostuu hakemuslomakkeesta/webbilomakkeesta sekä dokumentaatiosta, joka osoittaa vaatimusten täyttyvän.

Jokainen vaatimus on merkitty kirjaimella O (pakollinen vaatimus) sekä numerolla. Luvan saamiseksi on kaikkien vaatimusten täytyttävä.

Jokaisen vaatimuksen kohdalla on kuvattu, miten vaatimus on dokumentoitava. Tekstissä on lisäksi erilaisia symboleja, joilla kuvataan dokumentoitavat. Symbolit ovat:

Lähetä dokumentaatio hakemuksen mukana

Pohjoismainen ympäristömerkintä käsittelee kaiken saadun tiedon luottamuksellisesti. Alihankkijat voivat lähettää dokumentaatiota suoraan Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle, myös tämä tieto käsitellään luottamuksellisesti.

Luvan voimassaoloaika

Ympäristömerkin käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin tuote täyttää vaatimukset tai kunnes kriteereiden voimassaoloaika päättyy. Ympäristömerkinnällä on oikeus pidentää kriteereiden voimassaoloaika sekä tarkistaa kriteereiden sisältöä. Mikäli kriteereitä pidennetään, myös luvan voimassaoloaika pidennetään automaattisesti ja luvanhaltijaa tiedotetaan asiasta.

Ympäristömerkintä ilmoittaa uusista tämän jälkeen voimaan tulevista vaatimuksista viimeistään vuotta ennen kriteereiden päättymispäivää. Näin luvanhaltijalle annetaan mahdollisuus uusien käyttö lupansa.

Tarkistus paikan päällä

Hakemuksen yhteydessä Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkistaa paikan päällä, että vaatimukset täytetään. Tarkistuksessa on voitava esittää laskelmien perusteet, lähetettyjen todistuksien alkuperäiskappaleet, mittauspöytäkirjat, ostotilastot ja vastaavat, jotka vahvistavat vaatimusten täyttymisen.

Lisätiedot

Ympäristömerkintä antaa mielellään lisätietoja, katso osoitteet sivulta 2. Lisätietoa ja apua hakemiseen löytyy kunkin maan Ympäristömerkintäorganisaation kotisivuilta.

1 Ympäristövaatimukset

K1 Paperin tiedot

- Paperinvalmistajan nimi.
- Tiedot tavaramerkistä/kauppanimestä, laadusta ja neliöpainosta (g/m^2). Myydäänkö paperiarkkeina vai rullina? Asiakirjan liitettä 1 voi käyttää tietojen antamiseen.

Yhteenveto edellä esitetyistä kohdista. Dokumentointiin voi käyttää tämän asiakirjan liitettä 1. Pyydettyessä tuotenäyte.

K2 Perus- ja Kemikaalimoduulit (versio 2)

- Onko paperin tai massan laatu aikaisemmin hyväksytty Perusmoduulin tai Kemikaalimoduulin vaatimusten mukaan?
- Jos on, ilmoita hyväksynnän ajankohta sekä hyväksynnän antaneen sihteeristön nimi.
- Jos ei ole, on kaikkien Perusmoduulin ja Kemikaalimoduulin vaatimusten täyttyttävä.

Massan- ja paperinvalmistajan todistukset voidaan toimittaa My Swan Accountin avulla.

Yhteenveto edellä esitetyistä kohdista.

K3 Paino- ja kopiopaperin energiavaatimukset

Joutsenmerkityn paino- ja kopiopaperin kokonaisenergiapisteeet sähkön ja polttoaineen kulutukselle:

$$P_{\text{sähkö}}(\text{kokonais}) < 1,15$$

$$P_{\text{polttoaine}}(\text{kokonais}) < 1,15$$

Energiapisteeet lasketaan suhteuttamalla valmistuksen todellinen energiankulutus viitearvoihin, jotka on määritelty massojen ja paperien tuotannon teknisen kuvauksen perusteella. Vaatimuksen laskentamenetelmät ja tarvittava dokumentaatio kuvataan tarkemmin Perusmoduulin versiossa 2. $P_{\text{sähkö}}(\text{kokonais})$ ja $P_{\text{polttoaine}}(\text{kokonais})$ sisältävät sekä paperintuotannon sekä siinä käytettävien massojen energiankulutuksen.

Perusmoduulin version 2 liitteen 2 mukaiset laskelmat, jotka osoittavat, että vaatimuksen pisterajat alittuvat. Laskelmiin on käytettävä Pohjoismaisen Ympäristömerkinnän saatavaa laskenta-arkkia.

K4 Erikoistuotteita koskevat energiavaatimukset

Kokonaisenergiapisteeet erikoistuotteille:

$$P_{\text{sähkö}}(\text{kokonais}) < 1,25$$

$$P_{\text{polttoaine}}(\text{kokonais}) < 1,25$$

Erikoistuotteiden määritelmät:

Erikoistuotteiden tuotannon tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Tuotantokapasiteetti on enintään 10 tonnia päivässä vuositasolla laskettuna.

2. Tuotanto on enintään 10 tonnia päivässä vuositasolla laskettuna.
3. Tuotanto edellyttää, että paperikoneen massajärjestelmä tyhjenetään niin usein, että paperilaadun vaihtoon kuluva aika on vähintään 7 % nettotuotantoajasta.

Jos tätä poikkeussääntöä käytetään paperitehtaassa tai integroidussa tehtaassa, muun paperin- tai massatuotannon päästöluvut eivät saa sisältää päästöjä, jotka ovat peräisin erikoispaperin valmistukseen käytetyistä tuotantolinjoista.

Tätä poikkeussääntöä voi käyttää vain vaatimuskohdat 1, 2 ja 3 täyttäviin paperituotantolinjoihin. Sääntöä ei saa käyttää eri paperituotantolinjojen keskiarvoja laskettaessa.

P_{sähkö} (kokonais) ja P_{polttoaine}(kokonais) sisältävät sekä paperintuotannon sekä siinä käytettävien massojen energiankulutuksen. Vaatimuksen laskentamenetelmät kuvataan tarkemmin Perusmoduulin versiossa 2.

- ☒ Laskelma Perusmoduulin versio 2 liitteen 2 mukaisesti, joka osoittaa, että pisterajat täyttyvät.

2 Laatu- ja viranomaisvaatimukset

K5 Markkinointi

Markkinointivaatimus on poistettu Yhdistyksen hallituksen päätöksellä 17.11.2014.

K6 Palautusjärjestelmät

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 9. lokakuuta 2017 poistaa vaatimuksen.

K7 Lait ja asetukset

Luvanhaltijan on varmistettava, että voimassaolevia turvallisuus- työympäristö- ympäristölainsäädäntöä sekä laitoskohtaisia ehtoja/toimilupia noudatetaan kaikissa Joutsenmerkityn paperin valmistuspaikoissa.

Dokumentaatiota ei vaadita, mutta Pohjoismainen ympäristömerkintä voi peruuttaa luvan, jos vaatimusta ei täytetä.

K8 Ympäristön- ja laadunvarmistus

Hakija on vastuussa siitä, että ympäristömerkittyjen tuotteiden laatu ei heikkene luvan voimassaoloaikana.

Jos paperinvalmistaja hakee tai hänellä on Joutsenmerkin käyttöoikeus, dokumentoidaan ympäristön- ja laadunvarmistus Perusmoduulin version 2 avulla (vaatimukset K5-K6).

Jos luvanhakija tai -haltija on muu kuin paperinvalmistaja on seuraavat asiat varmistettava:

- Kaikki hakijaa koskevat ympäristömerkin vaatimukset täyttyvät, ja niiden täytyminen voidaan tarkistaa luvan voimassaoloaikana.
- Joutsenmerkitty tuote voidaan jäljittää koko tuotanto-prosessin aikana raaka-aineista valmiiksi tuotteiksi.
- Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle ilmoitetaan välittömästi tuotannon odottamattomista poikkeuksista tai suunnitelluista muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa tuotteen mahdollisuuksiin täyttää Joutsenmerkin vaatimukset.

- Luvanhaltijan on saatava Ympäristömerkinnältä etukäteen kirjallinen hyväksyntä tuotteeseen tehtäville muutoksille kuten reseptin muuttamiselle (massan sekoitus), raaka-aineen vaihdolle tai valmistusmenetelmän muutokselle.
- Yrityksessä on oltava henkilö, joka vastaa Joutsenmerkin vaatimusten täyttymisestä.
- Yrityksessä on oltava yhteyshenkilö, joka vastaa Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle tehtävistä raporteista.

Ympäristö- ja laadunvarmistus vaatimukset dokumentoidaan täyttämällä Perusmoduulin version 2 liite 5.

Joutsenmerkin säännöt tuotteille

Joutsenmerkin kanssa on käytettävä lupanumeroa.

Lisätietoa Joutsenmerkin säännöistä, maksuista ja logon käytöstä löytyy osoitteesta

<https://joutsenmerkki.fi/saannot>

Kriteerihistoria

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta on 22. kesäkuuta 2011 vahvistanut kriteerit paino- ja kopiopapereille, versio 4.0 ja ne ovat voimassa 30. kesäkuuta 2014 saakka.

Sihteeristöpäällikkökokouksessa 15.toukokuuta 2013 kriteereitä päätettiin pidentää kahdella vuodella 30. kesäkuuta 2016 saakka. Uusi versio on 4.1.

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän lautakunta päätti 5.11.2015 pidentää kriteerien voimassaoloaikaa 30.6.2019 saakka. Samalla tehtiin pieniä toimituksellisia muutoksia.

17.11.2014 Yhdistyksen hallitus päätti poistaa markkinointivaatimuksen K5.

Uusi versio on 4.2.

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 9.10.2017 poistaa palautusjärjestelmävaatimuksen K6

Palautusjärjestelmät. Lisäksi Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 14.12.2017 pidentää kriteereitä 18 kuukaudella 31.12.2020 saakka. Uusi versio on 4.3.

Pohjoismainen kriteeriryhmä päätti 12.11.2019 pidentää kriteereitä 12 kuukaudella

31. 12.2021 saakka. Uusi versio on 4.4.

Pohjoismainen Ympäristömerkintä päätti 1.6.2021 pidentää kriteereitä 6 kuukaudella 30.6.2022 saakka. Uusi versio on 4.5.

Pohjoismainen Ympäristömerkintä päätti 28.6.2022 pidentää kriteereitä 6 kuukaudella

31.12.2022 saakka. Uusi versio on 4.6.

Liite 1 Paperin tiedot**YLEISET TIEDOT**

Luvanhaltijan/hakijan nimi:
Osoite:
Paperinvalmistajan nimi:

PAPERIN TIEDOT

Kauppanimi:
Tyypimerkintä:

Valitse vähintään yksi seuraavista:

- Toimistopaperit
- Kopiopaperi
 - Laserkopiopaperi
 - Nelivärikopio- ja mustesuihkutulostuspaperi
 - Värillinen paperi
 - Tarrat
 - Muu, mikä _____

- Graafiset paperit
- Digitaalipaino
 - Offset
 - Kartonki
 - Sanomalehtipaperi
 - Muu, mikä _____

Neliöpaino (g/m²) _____

Myydäänkö paperi arkkeina vai rullina? _____

Arkin koko (pienin, suurin): _____

Päällystys: Onko paperi Päällystetty Päällystämätön

Vanhentumisen kesto (vapaaehtoinen tieto):

Täyttääkö paperi standardin ISO 9706

(Information and documentation — Paper for documents — Requirements for permanence)

vaatimukset? Kyllä Ei

Muut kohdat (esimerkiksi ajettavuus tai painettavuus) _____

Liite 2 Joutsenmerkityn paino- ja kopiopaperin markkinointi

Markkinointiliite on poistettu Yhdistyksen hallituksen päätöksellä 17.11.2014.